

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

Studenti: Marcela Bencek, Šimun Bućan, Laura Brcković, Laura Stojkoski, Filip Brajković,
Lucija Jelić, Bernadica Svaguša, Lea Ješovnik, Helena Birin, Marija Jakupanec, Paula
Palikuča, Ivona Katalinić

Projekt „Plastična morska kornjača“

*Studenti Akademije likovnih umjetnosti u suradnji sa organizacijom OACM i udrugom Val
kulture*

Zagreb, 2021.

Ovaj rad izrađen je pod vodstvom izv. prof. art. Danka Friščića te umjetničkim mentoriranjem akademske kiparice Manuele Pauk i predan je na natječaj za dodjelu Rektorove nagrade u akademskoj godini 2020./2021.

Projekt „Plastična morska kornjača“

Interdisciplinarni projekt i rad koji su „iznijeli“ i izveli naše studentice i studenti Akademije likovnih umjetnosti s našim partnerima vidim kao izuzetno vrijedan doprinos i funkcionalni model sinergiranja umjetnosti i pozitivnog društvenog aktivizma, posebno u smislu podizanja svijesti o neophodnosti kreativne brige za naš zajednički okoliš.

Krenimo od lokalnog i mi smo s ovakvim projektima i programima „glokalni“. Pozicioniramo kreativne procese i postupke našeg Sveučilišta u perspektivu stvaranja općeg društvenog boljitka.

Nitko od studenata nije se uključio u ovaj projekt kroz službeni kolegij, već iz lijepe potrebe za korisnim društvenim umjetničkim angažmanom.

Stoga smatram da je ovaj akcijski projekt vrijedan podrške našeg Sveučilišta i vrijedan priznanja za uloženu pozitivnu energiju koja otvara nove horizonte.

Izv.prof.art. Danko Friščić

SADRŽAJ

1. UVOD Projekt „Plastična morska kornjača“	1
2. Suradnja Svjetske organizacije za očuvanje oceana, mora, rijeka i jezera (OACM) i studenata Akademije likovnih umjetnosti	2
3. SKULPTURA KORNJAČE OD PLASTIKE	3
4. PLASTIČNI OTPAD KAO MATERIJAL SKULPTURE	3
5. MOTIV KORNJAČE	4
6. PRVA FAZA RADA	5
7. DRUGA FAZA RADA: KONSTRUKCIJA SKULPTURE	6
8. ISKUSTVO RADA NA SKULPTURI	10
9. OSVJEŠTAVANJE JAVNOSTI O PROBLEMATICI ZAGAĐENJA MORA - TURNEJA SKULPTURE ISKUSTVO RADA NA SKULPTURI	11
10. REZULTATI	15
11. ZAKLJUČAK	16
12. ZAHVALE	18
13. SAŽETAK	19
14. SUMMARY	20
15. KRATKI ŽIVOTOPIS AUTORA	21

1.UVOD

Ideja za projekt "Plastic sea turtle" proizašla je iz suradnje Akademije likovnih umjetnosti i Sveučilišta u Zagrebu sa Svjetskom organizacijom za očuvanje oceana, mora, rijeka i jezera (OACM) *ArtEcology*, kojoj je cilj kroz umjetničke medije i postupke - podizanje globalne svijesti o problemu zagađenja voda i mora plastičnim otpadom. OACM u suradnji sa udrugom Val kulture organizira akcije gdje specijalne jedinice ronionaca ručno čiste morsko dno od otpadnih materijala (plastike, željeza, guma i sl. materijala). Cilj projekta je promicanje odgovornog potrošačkog ponašanja i podizanje svijesti o zagađivanju oceana konkretnim mjerama i edukacijom. *ArtEcology* projekt je počeo izložbom fotografija čišćenja zagađenog morskog dna u prostoru Francuskog instituta. Izložbu i projekt je podržalo Francusko veleposlanstvo. Problem zagađenja plastikom za posljedicu ima izumiranje flore i faune mora pri čemu postaje sve manje biološki raznoliko te cvjeta. Procjenjuje se da su brojke izumrlih vrsta milijunske. Životbrojnih životinja ugroženi su zbog velike količine plastike u morima. Upravo su kornjače najčešće žrtve s obzirom na to da plastični otpad nerijetko zamijene za meduze koje su dio njihove uobičajene prehrane. Naime, već i nekoliko grama plastičnih vrećica ili folija u kornjačinim crijevima dovoljno je da uzrokuje njihovo začepljenje te kornjačinu smrt. Ribe također znaju progutati znatne količine plastike što pak dovodi do širenja kruga zagađenja; te iste ribe plijen su ptica koje onda pak završavaju sa želucima punim plastičnog otpada te iz istog razloga ugibaju. No žrtve plastike nisu samo životinje. U morima dolazi do određenog raspadanja velikih plastičnih komada na manje sve dok se ne dođe do tzv. – mikroplastike. Ovaj pojam obuhvaća čestice plastike promjera manjeg od 5 milimetara. Mikroplastika je toliko sitna da prolazi kroz veliku većinu filtara u upotrebi. Zbog toga ju je nemoguće izvaditi iz mora te se ona samo sve više gomila. S obzirom na već ranije spomenuto kruženje plastike u hranidbenom lancu bića planete Zemlje, neizbježno je da ona dospije i do tijela čovjeka. Jedini način da se to spriječi jest da se plastika kompletno prestane odlagati u okoliš.

Druga faza edukativnog projekta *ArtEcology* je edukativna turneja skulpture morske kornjače od plastike „Plastic sea turtle“, koju su izradili studenti Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu pod mentorstvom akademske kiparice Manuele Pauk. Izazov kojim su se studenti bavili je upravo bio u oblikovanju otpadnog materijala u skulpturu kornjače duge sedam metara.

Cilj skulpture je educirati građane o problemu zagađenja mora plastikom i potaknuti ih na što odgovornije ophođenje sa otpadom. Skulptura je velikih dimenzija da vizualno lakše prikaže problem koji se događa ispod mora, gdje je nevidljiv. Završna faza projekta je turneja kornjače po Hrvatskim gradovima od kojih je do sada postavljena na središnjim gradskim lokacijama u Varaždinu, Vukovaru i Iloku. Organizirani su i popratni besplatni edukativni sadržaji i radionice koji doprinose edukaciji građana o problemu zagađenja.

2. SURADNJA OACM-a (Svjetska organizacije za očuvanje oceana, mora, rijeka i jezera) i studenata Akademije likovnih umjetnosti

OACM je organizacija koja kao primarni cilj ima čišćenje morskih i vodenih površina, te za taj cilj organizira timove ronioaca koji čiste morsko dno.

Program zaštite okoliša OACM usmjeren je na stvaranje i širenje morskih područja bez plastike, sigurnih za vodeni i morski život, fizičkim uklanjanjem plastike i ostalih nerazgradivih morskih ostataka iz oceana, jezera i rijeka. Vađenje i uklanjanje plastike i drugih morskih ostataka izravno zaustavlja stvaranje mikroplastike koja bi u ljudsko tijelo ušla jedući ribu.

Cilj organizacije je i podizanje svijesti o zagađivanju oceana konkretnim mjerama i edukacijom, te se zbog toga povezuju s različitim interdisciplinarnim i umjetničkim projektima putem kojih dokazuju koliko nam je umjetnost potrebna u svakidašnjem životu i kako upravo ona može prenositi bitne i glasne poruke. Zbog toga je bila bitna suradnja studenata Akademije likovnih umjetnosti s umjetnicom Manuelom Pauk i OACM-a.

Kroz projekt i izradu skulpture kornjače od plastičnog otpada koju su ronionci OACM-a izvadili iz mora, studenti su bili suočeni s ekološkim problemom i omogućili svojim radom podizanje svijesti problema zagađenja mora. Cilj skulpture od plastičnog otpada je šokirati i iznenaditi građane količinom plastike sakupljene na jednom mjestu, a zatim ih osvijestiti da postoji veliki ekološki problem, kojeg je većina stanovnika planeta svjesna, ali često u ritmu svakodnevnog života na njega zaboravi. Upravo zato skulptura od gotovo sedam metara je tu da građani čiji grad posjeti kornjača ne zaborave na ogroman problem zagađenja i da potakne na odgovornije ponašanje u svakodnevnom životu – na kupovinu manje stvari zapakiranih u

plastiku, uzimanje manje plastičnih vrećica i sl. Cilj unutar cilja educiranja ljudi, bio je i pružiti studentima Akademije likovnih umjetnosti priliku da rade sa sirovim i nezgrapnim materijalom kao što je plastika izvađena iz mora, koja je od otpada transformirana u materijal za izradu skulpture. Takav izazov je bilo potrebno prevladati kreativnim konstrukcijskim rješenjem. Dugoročno, promišljanje o otpadnoj plastici i studente je potaknuo da u neke svoje buduće radove uključe ekološku komponentu izražavanja. Rukovanje izvađenom plastikom je također zahtijevalo svjesnost pri korištenju materijala i pokušaje da se sav materijal iskoristi u potpunosti kako ne bi bilo novih zagađenja. Svaki segment ovog projekta sa sobom je donosio promišljanje ekološke problematike zbog koje je nastao.

3. SKULPTURA KORNJAČE OD PLASTIKE

Skulptura motiva kornjače svojim razmjernim dimenzijama, napravljena od raznih plastičnih materijala ima za cilj upozoriti na problem zagađenja mora i prirode te ukazati na oprezno korištenje plastike kao materijala ali i na adekvatno odlaganje otpada koje se u potpunosti zanemaruje i samim time šteti flori i fauni, životinjskim vrstama ali i ljudima. Istraživanja pokazuju kako je plastični otpad ozbiljan problem te je već narušena morska flora i fauna. Nisu ni životinjske vrste pošteđene posljedica plastičnog otpada. Skulptura kornjače ima za cilj ukazati na sve navedene probleme ne adekvatnog odlaganja otpada te pokušati evocirati inkluzivnost zajedničkog problema jer problem neadekvatnog odlaganja nije problem pojedinca ili manje zajednica pojedinog naselja ili mjesta. Problem neadekvatnog odlaganja plastičnog otpada zajednički je problem svakog pojedinca.

3.1. PLASTIČNI OTPAD KAO MATERIJAL SKULPTURE

Plastika je materijal prisutan u gotovo svim kućanstvima. S obzirom na svoju izdržljivost, visoko je zastupljena kao sastavni dio jednokratnih predmeta kao što su to plastične vrećice, ambalaže, slamke, plastični jedaći pribor itd. Prvotno proizvedena 1907. godine, u široj upotrebi od 1930.-ih, ovaj polimerni materijal ima veliku manu – nije biološki razgradiv. Ta činjenica stvara veliki problem s obzirom na količinu plastike koja završava u okolišu i tu posebno valja spomenuti more. Procjenjuje se da je 2010. godine u svjetska mora

dospjelo između 4,8 i 12,7 milijuna tona plastičnog otpada što predstavlja problem iz više razloga. Prvi je dakako šteta koju plastika predstavlja biljnom i životinjskom svijetu mora. Plastični otpad čini čak 80-85% ukupnog smeća na morskom dnu te time narušava postojanje dubinskih biljnih vrsta. Nadalje, životi brojnih životinja ugroženi su zbog velike količine plastike u morima.

3.2. MOTIV KORNJAČE

Motiv za izradu plastične morske kornjače odabrao je predsjednik OACM-a Kristijan Curavić koji je bio profesionalni ronilac i često se susretao s morskim kornjačama. Globalno zbog svega navedenog, morske kornjače postale su ikone u borbi protiv plastičnog zagađenja oceana u posljednjem desetljeću i pretrpjele su masovno izumiranje zbog zagađenja plastikom. Ronioci "Bijele zastave" su u jednom od svojih čišćenja oceana naišli na bebu morsku kornjaču upletenu u plastiku, ali uspjeli su je spasiti i pustiti natrag u ocean, što je nadahnulo Inicijativu za izložbu plastičnih morskih kornjača i izradu plastične verzije kornjača. Kornjača se stoga sama po sebi pokazala kao glavni motiv i nosioc poruke koji simbolično prikazuje probleme i ukazuje na rješenja - recikliranje i promišljanje o plastičnom otpadu.

3.3. PRVA FAZA RADA

Sam projekt sastoji se od nekoliko faza koje su međusobno povezane i ovisne jedna o drugoj tj. moraju se ostvariti kako bi sljedeća mogla započeti. Ovaj projekt je upravo započeo ekstrakcijom plastike s morskog dna kao prvom fazom nabavke materijala potrebnog za izradu skulpture. Plastiku koja je glavni materijal za izradu kornjače je dvanaest ronioaca OACM-a izvadilo iz mora kroz dva tjedna iz dubina od 3 do 20 metara pomoću komprimiranog zraka. Na dnu su se također nalazile i mreže koje su zajedno s plastikom dopremljene na Akademiju likovnih umjetnosti. Tamo su kroz iduća dva tjedna studenti radili na sedam metarskoj skulpturi morske kornjače.

Slika 1. Ronioc izranja plastiku s dna mora

3.4. DRUGA FAZA RADA: KONSTRUKCIJA SKULPTURE

Skulptura je napravljena u trinaest komada, kako bi ju bilo moguće prevoziti. Oklop se sastoji od sedam komada, te su izrađene još četiri peraje, glava i rep. Materijal koji je izvađen iz mora su odbačene plastične vrećice, boce i veći komadi plastike koji su usitnjeni skalpelima i škaricama, te su tim materijalom zatim napunjene iskrojene konstrukcije od ribarske i druge mreže i PVC cijevi. Konstrukcija skulpture je inspirirana vršama. Vrše od PVC cijevi, žičane pletene mreže i mreže od konopa su u potpunosti ispunjene plastikom koja je zatim tretirana kao glina, odnosno, dodavana i oduzimana dok nije postignut željen oblik. Unatoč veličini, riječ je o delikatnoj skulpturi jer su boce, folije i sl, tanke i ne sklone zadržavanju kompaktnog oblika. Zbog toga su zbijene zajedno. Izazovno je bilo raditi punu skulpturu dugu cca sedam,

a široku cca pet metara jer su se dijelovi morali raditi odvojeno kako bi im bio moguć pristup.

Slika 2. Slaganje konstrukcije

Likovno je bilo bitno vizualno odvojiti oklop od glave i udova kornjače, pa su mreže u kojima se nalazi plastika koja sačinjava tijelo tamne, a udovi su napravljeni od bijele mreže. Dominantna boja skulpture je plava, jer je pronađeno dovoljno plavog otpada, te je to boja koja asocira na čisto more. Ostali materijali i komadi plastike poslužili su za gradnju unutrašnjosti skulpture i dobivanje na masi. Studenti su imali za zadatak razvrstavati dobivenu otpadnu plastiku, organizirati ju i od ponuđenog, otpad početi gledati kao likovni materijal i pokušati ga tako i koristiti.

Slika 3. Razvrstavanje otpadne plastike za pojedine elemente skulpture

Slika 4. Studenti nose dijelove skulpture

Slika 5. Studenti unose dijelove skulpture za transport

Postament skulpture je napravila grupacija OIKON, te je zavaren od žičanih cijevi. Postament je u osam dijelova, a gornja žičana površina omogućava da višak vode koji moći skulpturu izloženu na javnim vanjskim površinama, iscure na pod, te ju tako ne otežava dodatno. Skulptura mora biti teška kako bi zadržala svoju formu i kako ju vjetar ne bi otpuhao. Zbog toga ju je izazovno i prenositi, te to rade timovi od barem 4-6 ljudi.

Slika 6. Studenti i umjetnica Manuela Pauk sa završenom skulpturom

3.4. ISKUSTVO RADA NA SKULPTURI

Na plastičnoj kornjači radilo je sveukupno 14-ero studenata, svi s različitih smjerova ALU. Ovaj projekt im je dakle omogućio međusobno upoznavanje kroz zajednički interes te priliku da nauče nešto novo. Nema efikasnije forme zbližavanja od grupnog rada. Naime, rad s ljudima iziskuje dodatnu dozu tolerancije, volje, organizacije i truda. U većoj grupi ljudi s istim zadatkom, često može doći do nesuglasica i nesporazuma te se upravo kroz grupne projekte vježba sprječavanje istih. Visoka tolerancija te razumijevanje drugih, čovjeku u životu mogu donijeti samo dobro. Osim osobnog razvoja na psihološkom polju, „The plastic turtle“ pružio je i edukaciju po pitanju umjetničke prakse. Mnogi su imali priliku okušati se u mediju koji do sada nisu koristili – plastici. Uvidjeli su potencijal jednog tako široko rasprostranjenog, a često zanemarenog, materijala. Raditi na umjetničkom projektu je uistinu posebno iskustvo. Studenti su kroz to iskustvo stekli znanja o samom stvaranju jednog takvog

projekta te sami stekli nove sposobnosti. Imali su mogućnost vidjeti proces nastajanja djela; od ideje, razradbe, prenošenja u praktična rješenja, organizacije rada te fizičkog dijela – stvaranja skulpture. To saznanje zasigurno će im biti od koristi u daljnjem bavljenju prakse te budućim projektima. Nadalje, određen broj studenata po prvi puta je prošao konkretne postupke obrade plastike te si time otvorio nova vrata potencijalnog umjetničkog izražavanja. Sam proces stvaranja bio je zahtjevan, ali i inspirativan. Vidjevši završni produkt; ogromnu kornjaču od plastike koja se rodila unatoč svim preprekama i otegotnim okolnostima, čovjek ne može, a da ne bude ponosan na svojih ruku djelo.

3.5. OSVJEŠTAVANJE JAVNOSTI O PROBLEMATICI ZAGAĐENJA MORA - TURNEJA SKULPTURE

Plastic sea turtle nije završio sa gradnjom skulpture kornjače, već je tad započelo širenje poruke o zagađenju okoliša plastikom kroz veliku turneju po hrvatskim gradovima. Skulptura kornjače objedinjuje sve ranije navedene ciljeve suradnika i inicijatora projekta organizacije OACM i udruge Val kulture. Ona je ostvarenje njihovih ciljeva, ideja i snova jer demonstrira veličinu problema zbog kojih su potrebne akcije čišćenja koje održavanju čistoću i kvalitetu naših mora.

Turneja se otvorila 22. 4. 2021. simbolično na sam 'Dan planete Zemlje' u gradu Varaždinu kao prvom gradu koji podupire ideje projekta i sudjeluje u širenju bitnih informacija i osvješćivanja svojih građana. Skulptura je bila središnjica edukativnih programa koji su bili organizirani za vrijeme trajanja njenog izlaganja, od edukativnih dokumentaraca i razgovora sve s ciljem širenja što cjelovitije poruke i edukacije.

Slika 7. Grad Varaždin i postavljena skulptura kornjače

Vukovar je bio drugi grad koji je ugostio projekt s otvorenjem dana 27. 5. 2021. na Trgu Republike Hrvatske. Cilj da se kornjača izrađena od otpada koji je izvučen iz Jadranskog mora prošeće po hrvatskim gradovima, pobudi znatiželju ljudi i podigne njihovu svijest o očuvanje prirode, zaštite mora.“

Slika 8. Fotografija kornjače na trgu u Vukovaru

Ilok bio treći grad po redu koji je ugostio putujuću izložbu kornjače dana 11.6. 2021. godine, i to u povijesnoj jezgri gdje postavljena je pokraj srednjovjekovnih zidina. Uz svečano otvorenje skulpture pripremljene su i edukativne radionice u kojima su lokalna djeca vrtićke i školske dobi izrađivali reciklirane skulpture kornjače.

Slika 9. Fotografija skulpture kornjače u povijesnoj jezgri grada

4. REZULTATI

Rezultati ovog projekta tek će u potpunosti biti vidljivi kroz vrijeme koje dolazi. Velika turneja putujuće kornjače tek je započela svoju misiju širenja poruke o ekologiji i zaštiti mora, kod nas konkretno, našeg Jadranskog mora. Nastanak kornjače studentima Akademije likovnih umjetnosti bio je izazovan prilikom susreta s materijalom, te je imao veliki utjecaj na njihovu ekološku svijest, jer iako su svi svjesni problema zagađenja mora, on je stvarniji kada se velika količina otpadnog materijala nađe pred nama. Neka problemi s kojima su se studenti susreli je bilo pitanje toga kako odgovorno trošiti materijal, i maksimalno ga iskoristiti, kako stvaranjem skulpture ne bi bilo viškova i dodatnih otpadaka (zbog toga je skulptura ispunjena materijalom, a nije tek šuplja ljuska). Studenti su također stekli bogato iskustvo gradnje i oblikovanja sirovog i nekonvencionalnog materijala. Svi ti problemi su zahtjevali aktivno promišljanje prilikom rada. Rezultat projekta je ostvarivanje prvog cilja, recikliranje otpada pronađenog u skulpturu kornjače koja simbolizira patnju i umiranje morskih životinja zbog količine zagađenosti mora i rasprostranjenosti materijala koji toliko šteti okolišu. Turneja Plastic sea turtle sadrži prostor i mogućnost za različita edukativna predavanja i radionice koje mogu sve uzraste potaknuti na promišljanje o kvaliteti života životinja, ali i nas samih, te educirati o razdvajanju otpada i kako raditi što manje otpada. Ovaj projekt nudi poticanje svjesnosti i promišljanja o problemima zagađenja, a to je najveći rezultat koje je jedno umjetničko djelo moglo postići.

5. ZAKLJUČAK

Projekt "Plastic Sea turtle" značajan je na više razina. Kroz njega se prije svega razvija svijest i osjetljivost na važna pitanja ekologije i zaštite prirode danas. Potiče se promišljanje i edukacija o problemima plastike i ekologije.

Umjetnost ima veliku moć širenja poruke, ali i ukazivanja na probleme. Projekt Plastic sea turtle to dokazuje. Skulptura svojom veličinom ne može promaknuti pogledu ni jednog stanovniku gradova u kojima je izložena, te na taj način potiče razmišljanje o zagađenju kojeg nesvjesno radimo. Pogled na skulpturu od sedam metara je neizbježan podsjetnik na zagađenje mora, jer je skoro tona otpada bila potrebna da se ona izgradi. More svi rado posjećuju i nitko ga ne želi namjerno zagađiti, te zbog toga građane skulptura šokira, i natjera ih da se zapitaju o svojim svakodnevnim navikama. Svatko može odgovornije zbrinjavati otpad. Likovno stvaralaštvo za cilj ima poticanje pozitivne promjene. Likovnost jest sastavni dio ljudske komunikacije, a ne elitna pojava u društvu. Interdisciplinarnim spajanjem umjetnosti sa drugim granama u ovom slučaju ekologije daje pozitivan i jaki odjek poruke koja se šalje. Iako je problem zagađenja mora nažalost aktualan i većina ljudi je upoznata s njim, i dalje je potrebna edukacija na tom polju, ali i približavanje rada različitih udruga i organizacija koje aktivno sudjeluju na rješenu tog problema. Ovaj projekt potiče na raspravu o mnogim ekološkim temama, a također može biti podloga za edukaciju o recikliranju, ponovnom korištenju otpada, te može potaknuti na promišljanje o iskoristivosti materijala, ali uči i o suosjećanju sa divljim bićima koja svojim ponašanjem ugrožavamo.

Koncepcija projekta otvara mogućnost i mnoga vrata za različite vrste nadogradnje putem edukativnih predavanja i likovnih radionica na temu zagađenja mora lastikom i općenito problema plastike.

Vidljivost projekta omogućena kroz turneju skulpture kornjače i različitih izložbi fotografija radionica koji su izvlačili taj isti spomenuti materijal za izradu kornjače važan je zbog različitih aspekata. Zajednica se senzibilizira za obrađenu temu i educira putem izložene skulpture kornjače, te su studenti koji su gradili kornjaču imali direktnu priliku sudjelovati u prenamjeni otpadnog materijala u likovno djelo, pri tome se educirajući i učeći o organizacijama koje se bave čišćenjem i dobavkom istoga.

Projekt je koncipiran tako da ima mogućnost rasta i razvoja uključenjem različitih gradova, potiče dijalog i otvara prostor za razgovor o bitnoj temi koja je jako bitna za dobrobit mora i kopna, te je sad vrijeme da se o njoj ozbiljno razgovara.

Unatoč tome što zagađenje plastikom nije moguće sasvim spriječiti jer bi za to bilo potrebno zaustaviti odlaganje plastike u prirodu i proizvodnju plastike, za koju još uvijek ne postoji dovoljno dobra alternativa, moguće je potaknuti odgovorno ponašanje kao što je odgovorno zbrinjavanje plastike nakon uporabe, smanjivanje količine plastike koja se kupuje i recikliranje. Projekt Plastic sea turtle je otpadnu plastiku transformirao u skulpturu morske kornjače čija je misija da širi svjesnost o ekologiji. Predviđeno trajanje projekta je još barem godinu dana, tako da će ju biti moguće vidjeti u još barem nekoliko hrvatskih gradova.

6. ZAHVALE

Veliko hvala sponzorima i suradnicima projekta koji su potpomogli bilo sredstvima zauspješnu realizaciju projekta bilo ostalom pomoći, promocijom i/li podrškom; Akademiji likovnih umjetnosti na prilici i prepoznavanju važnosti projekta Umjetnici Manueli Pauk na likovnom i stručnom vodstvu, dijeljenju znanja i iskustva za izgradnju skulpture ovih dimenzija

OACM, na materijalu za izradu skulpture i suradnji.

Val kulture, na logističkoj podršci.

Vindija, na sponzorstvu.

Styria group, na medijskom pokrivanju projekta.

Oikon, na sponzoriranju prijevoza i postamenta.

ARSKopija, na sponzorstvu kod printanja materijala.

Gradu Varaždinu, na izlaganju skulpture u Palači Semarge.

Gradu Vukovaru, na izlaganju kornjače na gradskom trgu.

Gradu Iloku, na izlaganju kornjače unutar iločkih zidina.

7. SAŽETAK NA HRVATSKOM

Plastic sea turtle interdisciplinarni je projekt osmišljen i realiziran uz koncept OACM-ovog ArtEcology-a koji za cilj ima spajanje, kako im i samo kaže, umjetnosti i ekologije. Ta svjetska organizacija za očuvanje oceana, mora, rijeka, jezera bori se za podizanje svijesti na globalnoj razini po pitanju sve većeg problema zagađenja plastikom. Plastika je glavni krivac za smrt sada već milijuna jedinki raznih morskih biljaka i životinja godišnje, a svojom prisutnošću u hranidbenom lancu izravno šteti i ljudima. Ta se tematika mora moći približiti ljudima te iz toga razloga osmišljeno osvještavanje bitnih problema upravo kroz umjetnost. Kažu da su djela snažnija od riječi te je stoga skulptura s jasnom porukom zasigurno snažnija od napisanoga teksta. Plastika korištena kao materijal dospjela je iz samog Jadranskog mora te je potom bila obrađena po potrebi i korištena u izradbi skulpture. Motiv je bila kornjača - morska životinja koja je česta žrtva plastike u moru. Ova velika plastična kornjača simbolički prikazuje sveprisutnost plastike u okolišu te samim time i u živim bićima. Svojim putovanjem kroz Hrvatsku širit će svoju poruku (i upozorenje) u nadi da će se u ljudima probuditi svijest o važnosti djelovanja na području ekologije. Planeta Zemlja za svoje očuvanje treba trud svakog pojedinca koji na njoj obitava. Studenti ALU svojim su djelovanjem dali primjer drugima.

8. SUMMARY

Plastic sea turtle is an interdisciplinary project constructed and brought to realization by OACM's ArtEcology which has a goal of fusing art and ecology, as visible in its name. That worldwide organisation with a purpose of protecting oceans, seas, rivers and lakes fights for raising a global awareness in terms of plastic pollution that is getting more and more problematic. Plastic is the main reason of deaths of now already a million members of sea flora and fauna yearly. In order to bring that topic closer to the people, art has been chosen as an already pretty approachable medium. They say an act speaks more than words and by having said that it is obvious what power does a sculpture with a strong message hold, especially in comparison to a written text. The plastic used as a material was picked up from the depths of Adriatic sea and then molded as needed for the making of a sculpture. The chosen motive is a turtle – a sea animal which is often the victim of plastic pollution. This huge plastic turtle sends a symbolic message about the omnipresence of plastic in nature and therefore also in living beings. With its journey across Croatia, it will spread its message (and a warning) in hopes of raising an awareness on the importance of ecology. Planet Earth needs efforts of every individual living on it to preserve its healthy state. Students of the Academy of Fine Arts in Zagreb offered an example for others to follow.

9. KRATKI ŽIVOTOPISI AUTORA

Šimun Bučan rođen je 1993. godine u Zagrebu. Student je treće godine preddiplomskog studija Likovne kulture na Nastavničkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti U Zagrebu.

Filip Brajković rođen je u Metkoviću 1999. gdje živi do početka Klesarske srednje škole koju je pohađao od 2014.-2019. na Braču. Te od 2019. se seli u Zagreb kako bih studirao na Akademiji likovnih umjetnosti na odsjeku restauracije i konzervacije umjetnina smjer kiparstvo.

Laura Brcković rođena je 1992. godine u Zagrebu. 2012. godine upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu gdje je trenutno studentica na diplomskom studiju Likovna kultura, smjer kiparstvo u klasi izv.prof.art. Vlaste Žanić. Od 2016. godine kontinuirano. Do sada je izlagala na više od pedeset skupnih izložbi u Hrvatskoj. Dobitnica je dvije rektorove nagrade u akademskoj godini 2018./2019., za veliki timski znanstveni i umjetnički „Sablasna sonata“ i za timski umjetnički rad za glazbenu komediju „#Priležnici“. Dobitnica je nagrade Odsjeka za Povijest umjetnosti u 2020. godini. Od 2021. godine članica je Centra za ženske studije gdje je trenutno zaposlena kao voditeljica ureda i koordinatorica obrazovnog programa.

Bernardica Svaguša rođena je 1998. godine u Zagrebu. Završila je VII. gimnaziju u Zagrebu, a trenutno je studentica treće godine preddiplomskog smjera Likovne kulture na Akademiji likovnih umjetnosti, također u Zagrebu. Sudjelovala je u likovnim projektima kao što su projekt i performans „Spaces of silence“ u Pogonu Jedinstvo, performansu „Zbor“ Kate Mijatović u HDLU te u izradi scenografije za operu „Životinjska farma“ Krešimira Dolencića i Europskom i Erasmus interdisciplinarnom projektu „Empowering dance“. Sudjelovala je u nekoliko grupnih izložbi i grupnih donacija radova u humanitarne svrhe.

Helena Birin rođena je 1996. godine, u Šibeniku. Gimnaziju Antuna Vrančića u Šibeniku završava 2015. godine. Iste godine upisuje Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu, smjer Zaštita bilja. Godine 2018. završava preddiplomski studij te stječe akademski naziv sveučilišne prvostupnice (bacc.). Iste godine upisuje diplomski studij, smjer Fitomedicina. Diplomira 2020. godine, stječe akademski naziv magistra inženjerka fitomedicine (mag.ing.agr.) te upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, smjer Likovna kultura.

Paula Palikuča rođena je 26. listopada 1999. godine u Zagrebu. Završila je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu a trenutno studira na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu na nastavničkom odsjeku. Bavi se raznim područjima u umjetnosti te eksperimentira u medijima slikarstva, kiparstva i grafike. Kroz školovanje svoje radove izlagala je u Rijeci, Malom Lošinj u te više puta u Zagrebu.

Lea Ješovnik rođena je 2001. godine u Zagrebu. Godine 2016. upisala je Gornjogradsku gimnaziju u Zagrebu koju je u redovnom programu završila 2020. godine. Ljeto nakon mature, upisala je nastavnički smjer na Akademiji likovne umjetnosti te upravo završava prvu godinu.

Ivona Katalinić je rođena u Zagrebu 2001. godine. Završila je osnovnu školu u Sesvetama i Školu za primijenjenu umjetnost i dizajn u Zagrebu 2019. godine. Nakon srednje škole, upisala je Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu gdje je redovni student 2. godine na Nastavničkom odsjeku.

Iva Čukelj rođena je u Zagrebu gdje 2019. završava Nastavnički odsjek s titulom magistre edukacije likovne kulture gdje iste godine svoje umjetničko obrazovanje nastavlja na diplomskom studiju Animiranog filma i novih medija, smjer novi mediji gdje je trenutno na završnoj diplomskoj godini. U svom radu bavi se tekstilom i ručnim radom.

Laura Stojkoski rođena u Zagrebu 1998. nakon završene Škole primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu 2017., smjer Likovna kultura na Nastavničkom odsjeku. Sudjeluje u raznim projektima, dobitnica je rektorove nagrade za veliki grupni projekt 2019. godine.

Marija Jakupanec rođena je 2001. godine u Zagrebu. Završila je srednju Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu, smjer Aranžersko-scenografski dizajn. Trenutno je prva preddiplomskog studija godina Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu na nastavničkom odjelu. Tijekom školovanja sudjelovala na raznim projektima, izložbama i performansima.

Marcela Bencek rođena je 2000. godine. Završila je Školu primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu, te je sada studentica druge godine na Akademiji likovnih umjetnosti. Neke od izložba i projekata na kojima je sudjelovala su Izložba završnih radova maturanata ŠPUD-a, izložba „MORE“ u Pomorskom muzeju u Orebiću, Izložba radova učenika Slikarskog odjela

Škole primijenjene umjetnosti i dizajna u Muzeju za umjetnost i obrt, likovna akcija na otvorenom „Murali Murtić 100“ u sklopu Izložbe na cesti.

Lucija Jelić rođena je 1996. godine u Zadru. Školu Primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zadru u zvanju slikarskog dizajnera završava 2015. godine. Iste godine upisuje studij kiparstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, koji pohađa i danas. U sklopu Erasmus programa četvrtu godinu studija provela je na Facultad de Bellas Artes Sveučilišta Complutense u Madridu. Prisustvovala je mnogim kiparskim radionicama, od kojih su neke i rezultirale javnim skulpturama.